

πρὸς τὴν οὐσίαν ἥτις θὰ ἐξήρχετο ἐξ ὑγρᾶς κρητιδῶς ἥτις θὰ ἐπυρόντο ἰσχυρῶς ἐντὸς χωνυτηρίου. Ἐντελής θὰ ἦτον ἡ ταυτότης τῶν δύο οὐσιῶν.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ εὐκολώτερον τρόπον τοῦ νὰ παραγάγωμεν τὴν οὐσίαν ταύτην εἰς μεγαλύτεραν ποσότητα, ὥστε ἀκριβέστερον νὰ δυνηθῶμεν νὰ σπουδάσωμεν τὸν γενικὸν αὐτῆς χαρακτήρα διότι τὴν εὐρίσκουμεν ἀφθονωτάτην εἰς πάμπολλα μέρη, ὅπου δὲν τὴν ὑποπτεύομεν. Ὅλοι οἱ ἀσβεστόλιθοι περιέχουσι πολὺ ἐκ τοῦ ἀερίου τούτου τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου. Οἱ χημικοὶ τὸ ὠνόμασαν ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἡ κρητίς, τὰ ὄστρακα, τὰ κοράλια περιέχουσι καὶ αὐτὰ πολὺν ἐκ τοῦ περιέργου τούτου ἀέρος, ὅστις γίνεται ἑρπυδιῶδες ἐντὸς τῶν ὀρυκτῶν τούτων δι' ἃ καὶ χημικός τις (ὁ Βλάκ) τὸ ὠνόμασεν «ἀέρα ἑρπυδιῶδη», διότι ἐντὸς τοῦ μαρμάρου, ἐντὸς τῆς κρητιδῶς, συνδεόμενος, ἑρπυδιῶδες τῆς ιδιότητος τοῦ ἀερίου, καὶ γίνεται στερεός. Ἐκ τοῦ μαρμάρου εἶναι εὐκόλον νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ ἀέριον τοῦτο. Ἴδου ὀλίγον ἀλυκὸν ἢ ὑδροχλωρικὸν λεγόμενον ὀξύ εἰς τὸ ἀγγεῖον τοῦτο. Τὸ λοιπὸν ὅλον εἶναι μέχρι τοῦ πυθμένου πληρὴς ἀέρος, μόνου ἀέρος, ὡς βλέπετε ὅταν εἰσάγω ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ἀνημμένον κηρίον. Τὰ λιθάρια ταῦτα εἶναι μάρμαρον, ὠραῖον μάρμαρον. Τὰ ῥίπτω ἐντὸς εἰς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἀμέσως βλέπετε ὡς μίαν βράσιν. Καὶ ὅμως οὐδεὶς ἀτμὸς ἀναπτύσσεται ἂν δὲ βυθίσω ἐκ νέου τὸ φῶς εἰς τὴν φιάλην, θὰ ἔχω τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα ὅ εἶχα ὅτε ἐξέθεσα τὸ φῶς εἰς τὸν ἀέρα τὸν ἐξερχόμενον ἐκ τῆς καπνοδόχου τοῦ καιομένου κηρίου. Εἶναι δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ἴδιον, διότι ἡ ἀναπτυσσομένη οὐσία εἶναι ἡ ἴδια. Οὕτως ἡμποροῦμεν νὰ παραγάγωμεν ἀφθονὸν ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἡ φιάλη μου εἶναι ἤδη πλήρης. Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ μάρμαρον τὸ περιέχον αὐτὸ τὸ ἀέριον. Εἰς τοῦτο τὸ μέγα ἀγγεῖον ἐδῶ ἔχω ὀλίγην κρητίδα πλυθεῖσαν, ἀφ' οὗ δηλαδὴ διὰ τοῦ ὕδατος ἀφῆρηθησαν τὰ χονδρότερα αὐτῆς μόρια, τοιαύτην τέλος, ὁποῖαν μεταχειρίζονται αὐτὴν οἱ καθαρισταὶ τῶν ὑαλίων. Εἰς τὸ ἴδιον ἀγγεῖον προσθέτω καὶ νερόν. Εἰς τὸ ἄλλο τοῦτο φιάλιον ἔχω θεϊκὸν ὀξύ ὀπωσοῦν δυνατόν. Τοῦτο τὸ ὀξύ ἔχετε νὰ μεταχειρισθῆτε ἂν θέλετε νὰ ἐπαναλάβητε αὐτὰ τὰ πειράματα. Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς προειδοποιήσω, ὅτι τὸ πριόν τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, ἐνεργῶντος ἐπὶ τῆς κρητιδῶς εἶναι ἀδιάλυτον, ἐν ᾧ τὸ ὑδροχλωρικὸν ἢ ἀλυκὸν ὀξύ δίδει ὕλην διαλυτὴν, μὴ πυκνουμένην εἰς τὸ νερόν. Θὰ μ' ἐρωτήσετε ἴσως διατί τότε μετεχειρίζομεν ταύτην τὴν μέθοδον. Ὁ λόγος εἶναι διότι θέλω νὰ παραγάγω πολὺ ἀέριον διὰ τοῦ πειράματος. Σεῖς ἡμπορεῖτε νὰ τὸ ἐπαναλάβητε, ἂν θέλετε, εἰς μικροτέρας διαστάσεις. Τὸ γενικὸν ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιον, καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἀγγεῖον πληροῦται ἀνθρακικοῦ ὀξέος

ἐντελῶς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἔχοντος τὰς αὐτὰς ιδιότητας ὡς τὸ παραγόμενον ἐκ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου εἰς τὸν ἀέρα. Ἀδιάφορον εἶναι διὰ τίνων διαφορῶν μεθόδων ἀπεκτήσαμεν τὸ ἀνθρακικὸν τοῦτο ὀξύ ἀρκεῖ διὰ νὰ τὸ σπουδάσωμεν ὅτι, ὡς θέλετε πεισθῆ, εἶναι τὸ ἴδιον μετὰ τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου, καὶ οὐδὲν ἄλλασαι, δι' ὁποίας δῆποτε μεθόδου καὶ ἂν τὸ παραγάγωμεν.

Ἄς ἐξετάσωμεν τὸ ἀέριον τοῦτο διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ αὐτοῦ τὴν φύσιν. Ἐχω πληρὴς ἀνθρακικοῦ ὀξέος τοῦ ἀγγεῖον τοῦτο. Ὡς καὶ τῶν ἄλλων, ἂς ἰδῶμεν καὶ τούτου τὴν καύσιν. Βλέπετε δὲν καίεται, οὔτε βοηθεῖ τὴν καύσιν. Ὅτι εἰς τὸ ὕδωρ κυρίως δὲν διαλύεται τὸ εἰκάζετε, ἀφ' οὗ τὸ διατηρῶ εὐκόλως ἐνταῦθα ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, καὶ μένει ἀμετάβολον. Ὅτι δὲ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀσβεστονέρου, καὶ καθιστᾷ αὐτὸ ἀδιαφανὲς καὶ λευκόν, σᾶς τὸ ἐδειξα. Ἐνθυμηθῆτε, παρακαλῶ, ὅτι ὅταν λευκαίνῃ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ ἀσβεστόνερον, παράγει ἀνθρακικὸν ἄλας τιτάνου, ἢ ἀσβεστόλιθον.

Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς δείξω ὅτι πραγματικῶς καὶ μέχρι τινὸς διαλύεται εἰς τὸ νερόν, καὶ ἐπομένως ὅτι κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ὑδρογόνου. Διὰ τούτου τοῦ ὄργανου ἐδῶ θὰ κατορθώσωμεν ταύτην τὴν ἀνάλυσιν. Εἰς τὸν πυθμὲνα τοῦ ὄργανου ἔχω μάρμαρον καὶ ὀξύ ὑπεράνω δὲ αὐτῶν ἔχουσα ψυχρὸν νερόν. Διέθεσα δὲ οὕτω τὰ ἀγγεῖα, ὥστε τὸ ἀέριον δύναται νὰ μεταβῇ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο. Θὰ θέσω τὸ ὄργανον εἰς ἐνέργειαν, καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι τὸ ἀέριον θ' ἀναβαίνει κοχλάζον διὰ τοῦ νεροῦ, ὡς ἀνέβαινε δι' ὅλης τῆς νυκτός, διὰ νὰ ἔχωμεν τὸ πείραμα ἑτοιμόν. Εὐθὺς θὰ σᾶς δείξω ὅτι μέρος τῆς οὐσίας ταύτης ἀληθῶς διελύθη εἰς τὸ νερόν. Ἴδου χύνω ἐκ τοῦ νεροῦ τούτου ὀλίγον εἰς τὸ ποτήριον, καὶ τὸ δοκιμάζω. Εἶναι ὑπόξινον εἰς τὴν γεῦσιν, διότι περιέχει ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἄς προσθέσωμεν ὀλίγον ἀσβεστόνερον, διὰ ν' ἀναγκάσωμεν τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὸ νερόν, νὰ φανερωθῇ. Τὸ βλέπετε τὸ ἀσβεστόνερον ἔγινε θολὸν καὶ ὑπόλευκον. Ἴδου ἀπόδειξις ὅτι τὸ νερόν τοῦ ποτηρίου περιεῖχεν ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ προσέτι ὅτι τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι πολὺ βαρὺ, βαρύτερον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Εἰς τὸν πίνακα ὃν ἐδῶ σᾶς ἐχέτω βλέπετε τὸ σχετικὸν βᾶρος τῶν ἀερίων ὅσα ἐξητάσαμεν.

Τὸ λίτρον τοῦ ὑδρογόνου βαρύνει	0,089 γραμμ.
» ἀτμοσφ. ἀέρος	» 1,000 »
» τοῦ ἄζωτου	1,256 »
» τοῦ ὀξυγόνου	1,430 »
» τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος	1,967 »

Ἐν λοιπὸν λίτρον ἀέρος βαρύνει ἐν γραμμαρίον, ἐν δὲ ἀνθρακικοῦ ὀξέος σχεδὸν τὸ διπλάσιον. Περὶ τούτου δὲ δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν καὶ

ἀναζητήσιν τῶν ἀπολεσθεισῶν ἀποικιῶν τῆς Γροενλάνδης· πάντες ἀνωμολόγουν ὅτι ὁ Ἔϊνσων ἦτο ναύτης δεξιῆς καὶ ἀληθῶς μετὰ θάρρους τότε καὶ συνέσεως εἶχεν ὑπερβῆ πολλὰς δυσκολίας καὶ ἐπιτυχῶς εἶχε πλεύσει πρὸς τὸν πρὸς δὴ ὄρον. Ἄφ' οὗ κατελήφθη ὑπὸ πολλῶν τρικυμιῶν καὶ διήλθεν ἀπέραντὰ διὰ μέσου τεραστίων πάγων περάσματα, fields, ἔφθασε πρὸ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Γροενλάνδης. Ὁ ἄνεμος ἦτο οὐριος καὶ ἡ θάλασσα ἐλευθέρη πάγων. Μετ' ἐλίγας στιγμὰς ἐνόμιζεν ὅτι θὰ καταφθάσῃ τὴν ἀκτὴν, ἀλλ' ὅσον προὔχωρει τόσον ἡ φανταστικὴ ἐκείνη ἀκτὴ ἀπεμικρύνετο. Τέλος, ἐνόμισεν ὅτι ὑπερφυσικὴ τις δύναμις τὸν ἐνέπαιξε· φόβος κατέλαβεν αὐτὸν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Δανίαν λέγων ὅτι ἐν ᾧ ὁ ἄνεμος ἐφούσκονε τὰ ἰστία του ἀόρατοι δαίμονες ἐμπόδιζον τὸν πλοῦν. Ὁ καλὸς Ἔϊνσων δὲν ἐνόει ὅτι ἐγένετο θῦμα ὀπτικῆς ἀπάτης.

Οὕτως οἱ ναῦται τῆς *Ρόζας Μαρίας*, οἵτινες δὲν εἶχον ἄλλοτε πλεύσει εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἐνόμιζον ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ κατέφθανον τὴν ἄκραν τοῦ *Πρίγκηπος Καρόλου*, ἐξήγαγε δ' αὐτοὺς τῆς ἀπάτης ὁ Ἄξξ. Διέκρινον κάλλιστα τοὺς παγετῶνας τῆς νήσου ὑψομένους παρὰ τῆς θαλάσσης τὴν ἀκτὴν ὡς κρυστάλλινα τείχη, τὰς τραχείας ἄκρας τῶν καὶ μάλιστα τὴν ὀξείαν ἐκείνην καὶ γεγυμνωμένην ἄκραν, ἣτις ἐξέχει εἰς διακοσίων ποδῶν ὕψος καὶ καλεῖται ὁ ἀντίχειρ τοῦ *Διαδόλου*, ἀληθῆς τοῦ Σατανᾶ ἀντίχειρ ὀρθούμενος εἰς τὸ διάστημα ὡς τεραστία σιδηρὰ βελόνη, χειρόκτιον τοῦ ὁποίου εἶνε τὰ μαῦρα νέφη τοῦ οὐρανοῦ.

Τὸ εὐμετάβλητον τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς ἀτμοσφαιρῆς παρῆγεν ἀνά πᾶσαν στιγμὴν νέαν ὕψιν εἰς τὴν παραξένον ἐκείνην χώραν.

Πότε δῖναι ἀτμοῦ τὴν περιεκάλυπτον πᾶσαν εἰς τὰς ἀπείρους δίπλας των, πότε οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἀτμοὶ ὑψούμενοι ὡσπερ αὐλαία ἀπεκάλυπτον εἰς τὰ ὄμματα μακρὰν σειρὰν ὀρέων, τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου ὡς ἂν ἦσαν βαθμιῶδες ἀμφιθεάτρου ἢ τὰ κανονικὰ καθίσματα τῆς πυραμίδος τοῦ Χέοπος. Ἐνίοτε, ὅτε αἰφνίδιος ἐπεχύνετο ὁ ἥλιος, μέρος τῶν βραχωδῶν καὶ παγίνων τούτων προχωμάτων ἐφωτίζετο διὰ μιᾶς ὡς διὰ σπινθηρος ἠλεκτρικοῦ. Ἐπειτα ρεύματα ὀμίχλης ἐκάλυπτον πάλιν τὸν ἥλιον καὶ ἐσύριζε διὰ τῶν σχοινίων ὁ ἄνεμος καὶ ἐπιπτεν ἡ χιών εἰς γωνιώδεις κόκκους, ὁμοίους πρὸς ἀστέρας.

— Τί καιρὸς! ἔλεγέ τις ἐκ τῶν ναυτῶν γεννηθεὶς παρὰ τὴν Μεσόγειον, ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι τώρα σκάζουν ἀπὸ τὴν ζέστην εἰς τὴν Γαλιάν!

— Καὶ ὅτι, ἐπρόσθετεν ὁ ἄλλος, παρὰ τὸν ἰσημερινὸν λειώνει τὸ κατράμι ἀπὸ τὰ σανίδια τοῦ πλοίου. . .

— Τί λαμπρὰ εἰκὼν! ἀνέκραξεν ἀφ' ἑτέρου ἡ

Καρίνα μετ' εὐλαβοῦς ἐνθουσιασμοῦ. Ὅποια θαυμάσια ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Δημιουργοῦ!

— Ναί, ἀληθῶς, ἐψιθύρισε ὁ Βλονδῶ, «σύρε ἔς τὴν θάλασσα νὰ μάθῃς νὰ προσεύχῃσαι», λέγον καὶ οἱ Ἰσπανοί.

Καθὼς εἶχον πρότερον μακρόθεν διακρίνει τὴν νῆσον τοῦ *Πρίγκηπος Καρόλου*, οὕτω καὶ τώρα διέκρινον μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα τὴν νῆσον τοῦ *Ἀμστελοδάμου*, ἣτις πρὸς βορρᾶν εἶνε ὡς τὸ προπύργιον τοῦ Μαγδαληνοῦ ὄρμου, ἔπειτα δὲ τὸ ὄρεινὸν θέατρον (cirque) τοῦ ὄρμου τούτου, οὗ αἱ ὑπερεξέχουσαι ἄκραι δικαιολογοῦσιν ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι αἱ ἐκεῖ πλησιόχωροι τὸ εἰκονικὸν ὄνομα, δι' οὗ οἱ Ὀλλανδοὶ ὠνόμασαν τὴν χώραν, καλέσαντες αὐτὴν *Σπιττζεβέργην* (μυτηρὰ βουά).

Ὁ ἄνεμος ἐναντίος ἠνάγκαζε πάλιν τὸ πλοῖον νὰ λοξοδρομῇ, ἐπιπονώτατον δ' ἔργον ἦτο διὰ τὸ πλήρωμα νὰ χειρίζεται τὰ ὑπὸ τῆς χιόνος ἀπεσκληρυμένα σχοινία καὶ ν' ἀναβαίνει εἰς τοὺς ὀλισθηροὺς ἰστούς.

Ἄν καὶ ἦτο διαπεραστικὸν τὸ ψῦχος, ἡ Καρίνα ἐπέμενε νὰ μένῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ πολὺ εὐχαριστεῖτο ὅτε ἀκτὶς ἡλίου διήνοιγε τοὺς πυκνοὺς ὄγκους τῆς ὀμίχλης. Ἄλλ' ὁ ὠχρὸς ἐκεῖνος ἥλιος τῶν πόλων, ὁ ἐπὶ τέσσαρας τοῦ ἔτους μῆνας ἐπιφαινόμενος, πόσον ὀλίγην δύναμιν ἔχει. Καθ' ἑκάστην στιγμὴν τὸν ἐπαπειλεῖ μέλας ἀτμός ὑψούμενος ἀπὸ τῶν ὑδάτων εἰς τὴν ἀτμοσφαιρᾶν ἢ αἰφνίδια τρικυμία καλύπτουσα μὲ μαῦρον σάβανον τὸ πρόσωπόν του. Καὶ ὅμως ἔχει ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του ἐπιμονὴν ἐρωμένου. Προσπαθεῖ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμών του καὶ νὰ προσηλώσῃ τὰ βλήματα τὸν πρὸς τὴν γῆν ἐκείνην, ἣτις περιόλουτος ὑψοῖ πρὸς αὐτὸν τοὺς χιονίνους βραχιόνας τῆς εἰς τὴν ἐρημωμένην τῆς κορυφῆν. Πότε κατορθώνει δι' ὑπερμέτρου ἐνεργείας νὰ διαχύσῃ χειμάρρους φωτὸς εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας· πότε ἀδυνατεῖ νὰ διασχίσῃ εἰς μακρὰν γραμμὴν τὴν καλύπτουσαν αὐτὸν ὀμίχλην καὶ σπινθηροβολεῖ ὡς ἔλασμα χάλυβος εἰς τεθραυσμένην θήκη. Ἐνίοτε ἐμφανίζεται ἐν τῷ μέσῳ πυκνῆς πυκνῆς καταχνιάς ὡς λύχνος κρεμάμενος ἀπὸ θόλου σκοτεινοῦ. Ἄλλοτε ἔχει τὸ ἀσπριδερόν φῶς τῶν μαγελλανικῶν νεφελῶν, τῶν περιέργων ἐκείνων νεφελῶν τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, αἵτινες, κατὰ τὴν γνώμην ἀστρονόμων τινῶν, εἶνε σμήνη ἀστέρων τόσον ἀφ' ἡμῶν ἀπομακρυσμένων, ὥστε φαίνονται ὡς νεφέλαι. Ἄλλοτε τέλος πάντων φαίνεται ὡς ἂν ἐξηνητλημένος καὶ ὁμοιάζει πρὸς ὀφθαλμὸν κουρασμένον καὶ ἄρρωστον, ἡμικεκλεισμένον ἐν τῷ ἀπαισίῳ κύκλῳ, ὅστις πιέζει τὸ κοίλωμά του.

Οἱ ἀρεσκομένοι εἰς τὸ νὰ μελετῶσι τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις θὰ εὗρισκον ἐν τῷ θεάματι τούτῳ τῶν μεταβολῶν τοῦ πολιτικοῦ οὐρανοῦ κατ'ἀλληλον εἰκόνα τῶν Κοσμογονικῶν ἐκείνων

ΙΓ'

Ἐπάρχουσιν ἡμέραι, καθ' ἃς πάντα τὰ ἐν ἡμῖν σπέρματα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδος διανοίγονται ταυτοχρόνως διὰ μυστηριώδους τινος δυνάμεως ὡς τὰ φυτὰ δροσερᾶς κοιλάδος ἐν ἐαρινῇ πρωτᾷ ἡμέραι, καθ' ἃς ἤθελέ τις εἶπει ὅτι ἐπνίξεν ἡ ψυχὴ εἰς τὰ ὕδατα τῆς λήθης τὰ βάσανα καὶ τοὺς πόνους τοῦ βίου, ὅτι ἐκλείσσε τὰς πύλας τῶν κακῶν ὄνειρων διὰ τὴν ἀνάγκην ἡσυχίας καὶ ἀτάραχος εἰς τὸ πέτασμα τῶν χρυσῶν τῆς ὄνειρων, διὰ τὴν ἀκτινοβολήσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν λαμπροτήτων ἀνεφύλου δρίζοντος. Τότε φαίνεται ὡς ἂν, χάρις εἰς τὴν θείαν εὐσπλαγγίαν, νὰ ἐβλεπεν ὁ δυστυχὴς θνητὸς καταπίπτουσαν τὴν πυρίνην ῥομφαίαν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀρχαγγέλου καὶ διανοιγομένην πάλιν τὴν Ἐδέμ ἵνα τὸν ὑποδεχθῇ. Ἐπὶ μετὰ πίστεως τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, περιφέρει κύκλῳ τὰ βλέμματα καὶ βλέπει εὐφρόσυνα τὰ πάντα ἢ γῆ τῷ φαίνεται ὡς εὐρεῖα κοιλάς ὑπὸ τὸν κυανοῦν θόλον, τὸ κύμα ὡς χρυστάλλινος καθρέπτης. Νομίζει ὅτι ἄγνωστοι τέως ἀρμονίαι δονοῦσι τὸν ἀέρα καὶ αἰσθάνεται τὴν ζωὴν ὑπερεκχειλίζουσαν ἐν ἑαυτῷ.

Τοιαύτη τις ἡμέρα ἦτο διὰ τὸν Μαρσέλ καὶ τὴν Καρίναν ἐκείνη, καθ' ἣν ἠσθάνθησαν ἑαυτοὺς συνδεδεμένους δι' ἀμοιβαίου αἰσθημάτων. Τὸ μεσονύκτιον εἶχον ἀποχωρισθῆ, τὴν ἐπαύριον ἐπανεῖδον ἀλλήλους μετ' ἐμπιστοσύνης. Ἐπεινον καὶ οἱ δύο τὴν χεῖρα ἐν σιγῇ καὶ τί ἠδύναντο νὰ εἴπωσιν; Ἦσαν νέοι καὶ οἱ δύο καὶ ἠγαπῶντο· αἱ ψυχαὶ τῶν ἐπέτων ὁμοῦ εἰς τὸ διάστημα ὡς αἱ λευκαὶ περιστραφαὶ, περὶ ὧν λέγει ὁ δαιμόνιος Ἀλιγιέρης:

Quali colombe dal desio chiamate
Con l' ali aperte e ferme al dolce nido,
Volan per l' aer dal voler portate.

ἤγουν·

Ἐάν περιστέρια, ποῦ γοργὰ
πόθος γλυκὸς τὰ κράζει,
καὶ μ' ἀπλωμέν' ἀκίνητα
περὰ πετοῦν καὶ πάντα
εἰς τὴ φωνή, ἀπὸ μοναχῆ
τῆ θέλῃσι φερμένα.¹

Ἦτο δὲ καὶ ἐλεύθερος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Μαρσέλ. Τὸ πλοῖον ἦτο ἠγκυροβολημένον ἐν τῷ ὄρμῳ, οἱ ναῦται ἠτοίμαζον τὰ διὰ τὴν ἀλιεῖαν πλοιάρια, τὴν δ' ἐπιστάσιαν αὐτῶν εἶχεν ἀνάλαβει ὁ Βλονδῶ.

—Θέλετε, εἶπε πρὸς τὴν Καρίναν, νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὴν ξηρὰν; μετὰ τῶσων ἐβδομάδων πλοῦν, πιστεύω ὅτι θὰ ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξέλθητε τῆς στενῆς ταύτης φυλακῆς.

—Ναί, ἀληθῶς τὸ ἐπιθυμῶ, ἀλλ' ἄφετέ με πρότερον μετὰ προσοχῆς νὰ περπατήσω τὸ λαμπρὸν τοῦτο πανθῆραμα, ὅπερ ἐνώπιόν μας ἐκτυλίσσεται.

Καὶ ἀληθῶς τὸ θέαμα ἦτο λαμπρὸν. Πανταχοῦ ἐφαίνετο σειρὰ ὄρεων μὲ ὀξείας κορυφὰς καὶ μὲ χιονοσκεπεῖς κλιτύας. Χιὼν πανταχοῦ ὁ ὄρμος ὅμοιος πρὸς ἀκίνητον λίμνην. Ὁ ἥλιος ἐλαμπε κατ' ἐξαιρέσειν τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ διέχεε χρυσοῦν καὶ πορφύραν. Ἄν παντελῶς σχεδὸν ἐκλείπει εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἡ φυτικὴ ζωὴ ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἐκπροσωπεῖται εἰμὴ ὑπὸ ἀσημάτων τινῶν καὶ ταπεινῶν φυταρίων, ζῶα ἀπ' ἐναντίας εὐρίσκει τις ἰσχυρότατα, ἀναλόγως μάλιστα πρὸς τὴν γυμνότητα τοῦ ἐδάφους.

Ἐκεῖ, εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐγένοντο αἱ πρώται μεγάλαι ἀλιεῖαι τῆς φαλαίνης. Κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εἰς διάστημα ἐνὸς θέρους διακόσια πλοῖα καὶ πλεόν τῶν δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν κατεγίνοντο εἰς τὴν θήραν τοῦ γίγαντος τούτου τῶν θαλασσῶν. Παρὰ τὸν Μαγδαληνὸν ὄρμον, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Σμερερεμβέργης οἱ Ὀλλανδοὶ ἐπήγγυον σκηπὰς, κατεσκευάζον καλύβας, ἐκεῖ δὲ διεστάλαζον τὸ ἔλαιον τῆς φαλαίνης καὶ ἐσχημάτισαν κατ' ὀλίγον συνοικισμὸν βιομηχανικὸν τοιοῦτον, ὥστε ὠνομάσθη Οὐαταβία τῆς Ἀρκτου.

Ἡ φάλαινα ζωηρῶς καὶ ἀδιακόπως καταδιωκομένη ὑπὸ τῶν Βάσκων, τῶν Γάλλων, τῶν Ὀλλανδῶν, θηρευομένη ὑπὸ τῶν ἀλιευτικῶν πλοίων, φοβισμένη ὑπὸ τῶν κανονίων τῶν πλοίων τῶν πολεμικῶν, κατέλιπε τέλος τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἔνθα τὴν εἶχε μὲν τάξει ἡ φύσις, τὴν ἐπολέμησε δὲ ὁ ἄνθρωπος. Ὀλίγαι μὲν ἔμειναν εἰς τὴν φυσικὴν κοιτίδα καὶ τώρα οἱ φαλινοθηραὶ πορεύονται ἄλλοι μὲν εἰς τὴν Γροενλάνδην, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν νότιον πόλον.

Ἐν τούτοις ἐξακολουθοῦν πάντοτε νὰ πορεύονται πρὸς τὰς ἀρκτικές θαλάσσας ῥῶσσοι καὶ νορβηγοὶ ἀλιεῖς πρὸς ἀλιεῖαν τοῦ θαλασσίου καλουμένου ἵππου, morse, ἄλλου παρμεγέθους ζῴου, ἔχοντος ὑπὸ τὸ δέσμα βαθῆ στρώμα πιμελῆς, ἐξ ἧς ἐξάγεται ἔλαιον καλλίτερον τοῦ τῆς φαλαίνης, εἰς δὲ τὴν ἄνω σιαγόνα δύο χαυλιόδοντας ποδιαίους τὸ μῆκος καὶ βάρους εἰκοσι λίτρων. Οἱ ὀδόντες οὗτοι ἔχουσι τὴν σφρόδιτητα καὶ τὴν λευκότητα τοῦ ἐλεφαντοσῶ. Τὰ τερατώδη ταῦτα ἀμφίβια ἐξέρχονται συχνάκις ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων. Τῇ βοήθειᾳ τῶν πλατέων αὐτῶν ποδῶν σύρονται εἰς τὴν ἄμμον, μεταχειριζόμενα δὲ τοὺς μακροὺς τῶν ὀδόντων ὡς ἀρπάγας ἀναβαίνουν εἰς τοὺς πάγους. Ἐκεῖ, συσσωρεύονται ἀνὰ ἑκατοντάδας τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ διάγουσιν ἐπὶ δλοαλήρους ὥρας ἀκίνητα καὶ σιγηλὰ ὡς ἐν ληθάργῳ. Παρ' αὐτοῖς εἶνε ἡ φώκη, ἔχουσα ἐξωγκωμένον τὸ στῆθος ὡς περ γυνὴ καὶ ἐξυρισμένην τὴν κεφαλὴν ὡς δυτικὸς καλόγηρος ἢ φώκη ἔχει γλυκὺ καὶ τρυφερὸν τὸ βλέμμα ὡς ἂν ἦτο κόρη, ἐδόξασαν δ' αὐτὴν τόσοι ποιηταὶ καὶ τόσοι ἀφελεῖς παραδόσεις. Οἱ μυθολόγοι τῆς ἀρχαιότητος τὴν μετέπλασαν εἰς σειρήνα, τὰ συναξάρια τοῦ μεσαίωνος διέδοσαν ὅτι καλόγηρός τις ἕνεκα

1. Κόλασι τοῦ Ντάντε, μετέφρασι Βεργωτῆ. Σ. Μ.

πρὸν ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐν Στοκχόλμῃ Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν καὶ θὰ ἔμενε τὸ ὄνομά σου ἀναγεγραμμένον εἰς τὰ χρονικά της.

— Ὅχι τὸ ἰδικόν μου, τὸ ἰδικόν σου.

— Καθόλου, τὸ ἰδικόν σου· θὰ σοῦ ἔπεμπον δὲ ἴσως καὶ χρυσοῦν μετάλλιον μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν λατινιστί· «Πρὸς τὴν σοφὴν, πρὸς τὴν γυναικίαν Καρίναν Ἀἰξ, ἥτις μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς της...»

— Μὲ περιπαίζεις, ἀλλὰ θὰ ἐκδικηθῶ.— Οὕτω πως δ' ἀστεϊζόμενοι ἤρχισαν νὰ περιδιαβάζωσιν, ἀνὰ καὶ πολὺ δύσκολος ἦτο ἡ πορεία. Ἡ Καρίνα ἐβάδιζεν ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Μαρσέλ.

— Πᾶνε, λέγει αἴφνης, τὰ ὄνειρά μας καὶ τὰ χρυσαῖα μετάλλια, δὲν θὰ εὕρωμεν πιστεύω οὔτε . . . πῶς λέγουν ἐκεῖνα τὰ φυτὰ, περὶ τῶν ὁποίων ἡμιλεῖ ὁ συμπολίτης μου ὁ Κέλχλαου;

— Φανερόγαμα.

— Οὔτε φανερόγαμα! Ὁμοιάζομεν πρὸς τὸ παιδίον ἐκεῖνο (τὸ ἀνέγνωσα εἰς ἐν παραμύθιον, ὅταν ἤμην μικρὰ), τὸ ὁποῖον ἀνεζήτηε τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ. Μήπως ἡ δῆθεν φυτεία τῆς Σπιτζεβέργης εἶνε τὸ ἄνθος, τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ;

— Τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ Μαρσέλ, δὲν εἶνε μῦθος. Τὸ ἄνθος αὐτὸ εἶνε ἡ ἀγαπωμένη γυνή, τῆς ὁποίας ἀκούει τις τὴν μελωδικὴν φωνήν.

— Καὶ ὁμως δὲν ἀπαντᾶτε εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, ἀπήντησεν ἡ κόρη, γελῶσα ὡς παιδίον.

Αἴφνης ἐστάθη καὶ ἀφῆκε φωνὴν θαυμασμοῦ. Παρὰ τὰς ὄχθας βυακίου διέκρινε πράσινα φυτὰ. Ἐτάχυνε τὸ βῆμα ἵνα καταφθάσῃ τὴν μικρὰν ἐκείνην ὅασιν καὶ ἐπέισθη πλέον ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Σπιτζεβέργην φυτεία. . . .

XAVIER MARMIER

Μίλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

*Ἐπιτα: συνίξινα.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΦΙΡΜΙΝΟΣ ΔΙΔΟΤΟΣ

Ὀλίγων φιλελλήνων ὄλος ὁ βίος συνδέεται πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὅσον ὁ τοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀποθανόντος ἐν Παρισίοις Ἀμβροσίου Φ. Διδότου. Διὸ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἐνὸς τῶν εἰλικρινεστέρων φίλων τῆς Ἑλλάδος, συνοψίσαντες ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ De Saint Hilaire γραφείσης βιογραφίας αὐτοῦ, δημοσιεύομεν ὡς πρὸς τὸ μέρος μόνον, καθ' ὃ σχετίζεται πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀνάγνωσμα ἄξιον μνήμης τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἐστίας παρατιθέμενοι.

Ὁ Ἀμβρόσιος Φ. Διδότος, ἀπόγονος τῆς περιφανοῦς οἰκογενείας τῶν Διδότων, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῇ 7 Δεκεμβρίου 1790 ἐκ πατρὸς μὲν τοῦ Φιρμίνου Διδότου, τοῦ ἐφευρετοῦ τῆς στερεοτυπίας καὶ ἀνδρὸς διακριθέντος ἐπὶ φιλομαθεῖα καὶ ἀόκνῳ προσπαθειᾷ διὰ τὴν πρόδον

τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, ἐκ μητρὸς δὲ τῆς Διονυσίας Μαζιμέλ, ἀνεψιάς τοῦ Μαζιμέλ, δημάρχου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων.

Ἐπὶ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὁ Ἀμβρόσιος Διδότος περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην καθωδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς καὶ διετέλεσεν ἐκ παίδων ἔτι εἰς σχέσεις πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους ἄνδρας, ἰδίως πρὸς τὸν Βοασονάδον, τὸν Τυρῶ (Thurot) καὶ ἄλλους σοφοὺς. Ὁ πατὴρ του, μὴ ἀκούμενος εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ ἐπιθυμῶν ὁ υἱὸς του νὰ διδαχθῆ ὅσον οἶόν τε τελειότερον τὴν Ἑλληνικὴν, ἔθετο τελευταῖον αὐτὸν ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ σοφοῦ Κοραῆ.

Ὁ Κοραῆς, ὁ τοσοῦτον κοπιωδῶς ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀξιοπρεπῶς διελθὼν τοὺς ἐπαναστατικούς χρόνους ἐν Γαλλίᾳ, καθ' ὃ θέλουσι μαρτυρήσει αἱ δημοσιευθησόμενα ὁσονόπου ἀνέκδοτοι αὐτοῦ ἐπιστολαί, ἦτο πενέστατος καὶ ὁμως τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς τοῦ Διδότου ἐδέχθη ἄνευ ἀμοιβῆς, ῥητὸν ὅρον τὸ τοιοῦτον προτείνας· διότι ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ μετριότης τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἑλλάδος ἀνδρὸς ἦσαν ὑπεράνω τῆς ἐπιστήμης. Σῶζεται δ' ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Διδότου ἔτι ἀνέκδοτος ἡ ἐπιστολὴ, ἣν ὁ Κοραῆς ἔπεμψε τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τῆς ὁποίας παραθέτομεν ὧδε τὴν μετάφρασιν·

«Κύριε,

Σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσητε ἂν βραδέως ἀπαντῶ εἰς τὴν αἴτησίν σας· εἶχον ἀνάγκην μικρὴν ἐπὶ ταύτης νὰ σκεφθῶ ὑποβάλλω δὲ ἤδη εἰς ὑμᾶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεών μου.

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς συναινῶ ὅπως οὐίός σας ἔρχεται παρ' ἐμοῦ καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Παρασκευῆς καὶ Κυριακῆς, τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ τῆς 8^{ης} ὥρας μέχρι μεσημβρίας, τὸ δὲ θέρος ἀπὸ τῆς 7 μέχρι τῆς 11^{ης} ἢ καὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας, ἐὰν συμβῆ νὰ ἔχω ἀνάγκην τινα αὐτοῦ καὶ ἐὰν αὐτὸς οὗτος θέλῃ.

Ἐπιβεβαρυμένος ὢν ὑπὸ ἐργασιῶν, ἐπαρκῶ εἰς αὐτὰς διὰ μεγάλης ὕψους οἰκονομίας τοῦ ὀλίγου χρόνου, ὃν ἐπιπορᾶς ὀγεία συγχωρεῖ νὰ μεταχειρίζομαι. Ἀπὸ τινων ἐτῶν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην βοηθοῦ· καὶ θὰ ἐνθυμείσθε ἀναμφιβόλως τὸν νέον, ὃν ἤγαγον παρ' ὑμῖν ἄπαξ ἢ δις πρὸς τριῶν ἐτῶν περίπου, καὶ ὃν ἐξεπαίδευσα ἰδίαις δαπάναις ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ παρασκευάσω καλὸν ἑλληνοστῆν, ἱκανὸν νὰ μὲ βοηθῆ. Δυστυχῶς ἀπώλεσα πᾶν ὅ,τι ἐδαπάνησα ὑπὲρ αὐτοῦ οὐδεμίαν ἐκ τούτου ὠφέλειαν πορισθεῖς. Ἀπὸ τίνος χρόνου ζητῶ ἕτερον, ἀλλ' οὐπω ἐπέτυχον, ἴσως ἕνεκα τῶν προφυλάξεων, αἷς λαμβάνω περὶ τὴν ἀναζήτησιν, φοβούμενος μὴ ἐκτεθῶ καὶ δεύτερον εἰς δαπάνας ἀνωφελεῖς.

Θὰ θεώρουν εὐτύχημα μέγα καὶ ἀπροσδόκη-